

Suomen Asehistoriallinen Seura
A Member of FESAC, the Foundation for
European Societies of Arms Collectors

LAUSUNTO
27.10.2017

Viite: SM029:00/2017

SUOMEN ASEHISTORIALLISEN SEURAN LAUSUNTO AMPUMA-ASEASETUKSEN LUONNOKSESTA

1. ARVIOINTI ASETUKSEN VALMISTELUSTA

Suomen Asehistoriallinen Seura ry (SAHS) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ampuma-aseasetuksen luonnoksesta.

Sisäministeri Paula Risikko lausui Ampumaharrastusfoorumin seminaarissa helmikuussa 2017, että Euroopan Unionin ampuma-asedirektiivin vaatimusten valmistelu osaksi kansallista aselainsäädäntöä tehdään yhdessä asealan järjestöjen kanssa. Tämä ministerin tahtotila ei nyt näytä toteutuvan. Sisäministeriön muistiolounnoksessa tämä lukee selvästi; *"Asetus on valmisteltu sisäministeriön poliisiosastolla virkatyönä. Valmistelun aikana on kuultu Poliisihallitusta."* "... Kiireisen valmisteluaiakataulun vuoksi asetusehdotuksesta järjestettiin lyhyt lausuntokierros..." Valmistelu on tehty virkamiesjoukossa, jossa korostuu aseiden turvallisuushkia korostava kanta. Järjestöille annettu lausunnon antoaika oli hyvin lyhyt ja siten hyvän hallintotavan vastainen.

2. ASELUPAPROSESSIN SUJUVOITTAMISHANKKEEN (HE266) VALMISTELU

Sisäministeriön asettama tehtävä (<http://intermin.fi/hanke?selectedProjectId=21742>) oli uudistaa ja selkeyttää ampuma-aseen hankkimis- ja hallussapitolupaprosessia aseturvallisuutta vaarantamatta. Hankkeen aikana piti valmistella sähköinen asiointi, käyntiasioinnin ja aseesittämisen vähentäminen, kotipaikkasidonnaisuudesta luopuminen, soveltuvuustestin poistaminen sekä aselupien peruuttamismenettely.

Vastoin hyvää hallintotapaa lakiesitykseen HE266 lisättiin poliisin taholta yllättäen järjestöjen lausuntokierroksen jälkeen perustuslakia loukkaava oikeus poliisimiehelle tarkastaa luvallisen asees omistajan kotirauhan suojaamat tilat sekä asekeräilijöiden ja museoiden tiedostolupien lakkauttaminen ja edelleen keräilijöiden ja museoiden asees osien muuttaminen luvanvaraiseksi. Perusteena asekeräilijöitä koskeviin lupaehtojen tiukentamisiin käytettiin ampuma-asedirektiivin valmistelussa Euroopan komission esittämiä perättömäksi osoittautuneita väitteitä asekeräilijöiden olemisesta lähde terroristien aseille. Komissio ei pystynyt perustelevaan tai todistamaan väitettään, joten se poistettiin kokonaan direktiiviesityksestä. SAHS edellyttää, ettei direktiivistä perusteettomina poistettuja väitteitä enää käytetä perusteluna kansallisessa lainvalmistelussa.

Mitään vaikutusanalyysiä ei tietenkään tehty vaan todettiin, että tiedostoluvan

lakkauttamisella ja aseiden osien luvanvaraisuudella myös asekeräilijät saadaan paremmin valvonnan piiriin. Poliisilla oli edellisenkin aselain nojalla mahdollisuus keräilijöiden ja museoidenkin kokoelmien valvontaan ja tarkastamiseen.

Ampuma-asedirektiivin edellyttämät muutokset piti implementoida kansalliseen lainsäädäntöön osana lainsäädäntöhanketta (SM029:00/2017 ampuma-asedirektiivin kansallinen toimeenpano). Asekeräilijöiden ja museoiden lupaehtojen kiristäminen keskeneräiseen ampuma-asedirektiiviin vedoten 1/2 vuotta ennen varsinaisen direktiivin valmistumista ja lopullista muotoa, oli mielestämme virheellistä.

3. TIEDOSTOLUPIEN LAKKAUTTAMINEN ASEKERÄILIJÖILTÄ JA MUSEOILTA

Asetukseen on lisättävä siirtymäsäännöksenä pykälä, joka määrittelee miten asekeräilijöiden ja museoiden tiedostoissa olevat aseiden tiedostoluvat muutetaan poliisin rekisteriin aseluviksi. Tiedostoista poistettavat aseluvat tulee siirtää lupaviranomaisen toimesta osaksi poliisin luparekisteriä ilman aseanomistajan hakemuksia ja ilman eri kustannuksia.

Siirtymäaika asekeräilijöiden ja museoiden aseiden osien siirtoon luvalliseksi tulee olla vähintään kolme vuotta, koska osa kokoelmista on määrältään suuria ja luettelointiin käytössä olevat henkilöresurssit ovat pieniä.

” 54 §. Asekeräilijän pitämän tiedoston sisältö ja muoto. Pykälä kumottaisiin, koska asekeräilijän tiedostonpitoa koskevat pykälät on kumottu ampuma-aseista ja asekeräilijän tulee tiedostonpidon sijaan hakea aseille tai aseiden osille hallussapitoon oikeuttavaa lupaa tai tietyin edellytyksin aseiden osien osalta tehdä ilmoitus poliisille.”

Asekeräilijöiden aseet ja aseiden osat ovat laillisesti hankittuja ja niitä säilytetään huolellisesti poliisin hyväksymissä säilytystiloissa. Poliisihallitus on erikseen arvioinut ja hyväksynyt asekeräilijät huolellisina ja luotettavina kansalaisina, jotka kokoavat ja säilyttävät historiallisia esineitä ja kulttuuriarvoja. Jos lakitekstiin jätetään epätarkka ilmaisu ”tietyin edellytyksin”, voi tästä seurata lukuisia poliisin aselupahallinnon käynnistämiä esitutkintoja ja turhia oikeustapauksia. Tämä heikentää kansalaisten luottamusta poliisin aselupahallintoon.

Aseiden tiedostoluvan lakkauttaminen vaikuttaa yksityisiin museoihin lupahallinnon byrokratian ja kustannusten merkittäväällä lisääntymisellä. Yksityisten museoiden edunvalvoja Museoliitto lausui HE266:sta ja kritisoi tiedostoluvan poistoa. SAHS ihmettelee miksi yksityisten museoiden edustajalta, Museoliitolta, ei kysytty lausuntoa ja miksei Museoliittoa ole kutsuttu 2.11.2017 kuulemistilaisuuteen?

4. AMPUMA-ASELAUTAKUNNAN HENKIIN HERÄTTÄMINEN

Asetukseen tulee kirjoittaa uudestaan ampuma-aselautakuntaa koskeva pykälä. 65 a § (17.12.2009/1121) lukee, että ” Poliisihallitus määrää puheenjohtajan ja ...” ”... Lautakunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta. ”. Nykytilassaan aselautakuntaa ei ole saatu kutsuttua kokoon moneen vuoteen. Jos Euroopan Unionin ampuma-

asedirektiivin muuttuminen ei ollut puheenjohtajan mielestä riittävä peruste ampuma-aselautakunnan kokoon kutsumiseksi, pitää lautakunnan kokoontumiset määrittää asetuksella.

SAHS esittää, että ampuma-aselautakunnan on kokoonnuttava vähintään kaksi kertaa vuodessa. Lautakuntaan tulee ottaa mukaan myös laajemmin valtionhallinnon edustajia. Esimerkiksi kulttuuriministeriön ja puolustusministeriön edustajilla olisi laajempi yhteiskunnallinen näkökulma aseisiin kuin poliisin aselupahallinnon edustajien kapea turvallisuusnäkökulma.

5. MÄÄRÄAJOISTA ASEIDEN ESITTÄMISESSÄ JA ASELUVISSA

Ase tulee voida hankkia koko aseluvan voimassaoloajan ajan. Hankitun aseiden esittäminen poliisille, silloin kun se on tarpeen, tulee olla mahdollista siten, että ase ostetaan ja esittelyaika poliisille varataan luvan voimassaoloaikana. Itse fyysinen aseiden esittäminen tapahtuu poliisilaitosten kerran viikossa auki olevissa aseiden tarkastuspisteissä myös aseluvan päivämäärän jälkeen, kunhan aika on varattu luvan voimassaoloaikana. Käyttämättä jääneiden aselupien palauttamatta jättämisen sanktioinnista voidaan myös luopua sähköiseen lupahallintoon siirryttäessä.

6. JATKOVALMISTELUSTA

SAHS esittää huolestuneisuutensa Suomessa vallitsevasta käytännöstä aselain valmistelukulttuurissa. Tapana on, että lausuntopyyntöt lähetetään järjestöille lyhyellä varoitusajalla ja poliisi lisää lausuntokierrosten jälkeen, juuri ennen valiokuntakäsittelyä, raskaimmat muutokset ja rajoitukset. Tästä seuraa, ettei rajoitusten perusteita ja käytännön vaikutuksia ehditä enää arvioida vaan poliisin tahtotila kirjataan lakiin. SAHS toivoo, että jatkovalmistelussa asealan järjestöjä kuullaan jo valmisteluvaiheessa. Tätä varten on perustettu erillinen järjestöjen kärkiryhmä, jossa kaikki asealan eri ryhmät ovat edustettuna.

7. TIIVISTELMÄ

Asetuksen valmistelu on tehty kiireessä ja siinä yritetään vahvistaa virheellisin perustein tehtyä asekeräilijöiden ja museoiden tiedostoluvan poistoa. Aseet pitää siirtää tiedostoluvilta aseluviksi lupaviranomaisen toimenpitein. Asetuksessa pitää säätää, että ampuma-aselautakunta kokoontuu säännöllisesti, eikä pelkästään lautakunnan puheenjohtajan niin erikseen halutessa. Hankitun aseiden esittäminen poliisille pitää voida tapahtua nykyistä joustavammin ja käyttämättä jääneen aseluvan palauttamiseen ei tarvitse liittyä sanktioita. Järjestöt tulee jatkossa ottaa mukaan lakivalmisteluun.

Suomen Asehistoriallinen Seura ry
Aselakitöimikunta

Everstiluutnantti evp Kalle Seppälä
Päätoimittaja Jussi Peltola

Museonjohtaja Heikki Pohjolainen
Insinööri Juhani Jokinen